לא יחפור פרק שני בבא בתרא כא

סיפא אתאן לתינוקות של בית רבן. ותנ"ג דקול הבא ממתא מחריס לוה מלי מחוי: משום מקנת יהושע בן גמלא הגדולים שמתו בבית שני כדאמר ביבמות (דף מא) (ולמדפסם) לוסף: האב עצמו מלוה לגמרו: פלך. הרבה מדינים בפלך אחד והוא לשון אפרכיא: רב שמואל בר שילת. תורת אור

"סיפא אתאן לתינוקות של בית רבן" ומתקנת יהושע בן גמלא ואילך

דאמר רב יהודה אמר רב ברם זכור אותו האיש לטוב ויהושע בן גמלא שמו שאלמלא הוא נשתכח תורה מישראל. אבתחלה מי שיש לו אב מלמדו תורה מי שאין לו אב לא היה למד תורה, מאי דרוש "ולמדתם אותם" ולמדתם אתם שיהו מושיבין מלמדי תינוקות בירושלים מאי דרוש "כי מציון תצא תורה" (ה) ועדיין מי שיש לו אב היה מעלה ומלמדו, מי שאין לו אב לא היה עולה ולמד אתקנא שיהו מושיבין בכל פלך ופלך ומכניסין אותן בבן ט"ז בבן י"ז ומי שהיה רבו כועס עליו (ג) מבעיטו בו ויצא עד שבא יהושע בן גמלא אתקנא שיהו מושיבין מלמדי תינוקות בכל מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר ומכניסין אותן בבן שש בבן שבע. (א) אמר ליה רב לרב שמואל בר שילת "עד שלא תקבל מכאן ואילך קבל ואספי ליה כתורה" ואל"ל רב לרב שמואל בר שילת "כי מחית לינוקא לא תימחי אלא בעל קולא" דמסנא: דקארי קארי, דלא קארי לידוי צוותא לחבריה מתיבי אחד מבני חצר שביקש לעשות רופא, ואומן, וגרדי, ומלמד תינוקות, בני חצר מעכבין עליו הא במאי עסקינן "בתינוקות" דעכו"ם ת"ש שנים שישבין בחצר וביקש אחד מהן לעשות רופא ואומן וגרדי ומלמד תינוקות חבירו מעכב עליו ת"נ בתינוקות דעכו"ם ת"ש מי שיש לו בית בחצר השותפין הי' לא ישכירנו לא לרופא ולא לאומן ולא לגרדי ולא לספר ולא לסופר מתא. אמר רבא מתקנת יהושע בן גמלא ואילך "לא ממטינן ינוקא ממתא למתא אבל מבי כנישתא לבי כנישתא ממטינן" ואי מפסק נהרא לא ממטינן ואי "איכא תיתורא ממטינן" ואי איכא גמלא לא ממטינן ג) ואמר רבא לסך מקרי דרדקי - עשרין וחמשת ינוקי, ואי איכא חמשין תרי, ואי איכא ארבעין מוקמינן ריש ג) דוכנא ומסייעין ליה ממתא ואמר רבא האי מקרי ינוקי דגרים ואיכא אחרינא דגרים מפי מינה לא מסלקינן ליה דלמא אתי לאיתרשולי דב דימי מנהרדעא אמר ש"ש דגרים מפי ד) קנאת סופרים תרבה חכמה ואמר רבא הני תרי מקרי דרדקי חד גרים ולא דייק וחד דייק ולא גרים מותבינן הדא דגרים ולא דייק שבשתא נפקא ליה דב דימי מנהרדעא אמר מותבינן דדייק ולא גרים ה) שבשתא כיון דעל עלה כתיב כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל עד הכרית כל זכר באדום כי אתא לקמיה דדוד אמר ליה מאי

ויל"ל דהתם בתנר אחרת שרי מ"ל מתני' נמי בטושה לאחרים, וברייתם ובקול הפטיש אין נכנסין ויוצאין כל כך שמתנין לו פעם אחת ושוחן ולהלן דהתם כבר יש יוצאין ונכנסין לריחים הראשון לו לחנות הראשון לכל בגרדי יש הרבה יוצאין ונכנסין שהרבה מניחין לו מטוה: ולא לסופר תרמלי. מסמע דאם לא (ז) סופר הוה שרי להשכיר לתרמלי ול"ת דתמרי' בהגול בתרא (נ"ק דף קיד) הלי בר ישראל דזבן ליה תרעא לעובד כוכבים אמינא דבר ישראל הוה ל"ל חדא

תרבנא אמינלאי ודוחק לחלק בין מכר לשכירות ונראה לר"י דהתם כשישראל רוצה לקנות אבל אם אין ישראל רוצה לקנות מותר:

ו) **בסופר** מתא. אין נראה לפרש דסופר מתא הייתו מלמד תינוקות של כל העיר דאיכא קול גדול דהא לקמן אמר רבא מקרי דרדקי וסופר מתא כמותרין ומומדין כיון דאמשמעינן דמקרי דרדקי הוי פסידא דלא הדר ה"ה מלמד כל תינוקות העיר ואמאי אינו"ך מו למינקטו סופר מתא ה) בהמקבל (נ"מ דף קמ:) סופר מתא מספר אנשי העיר דהא קרי"(ה) הכא בברייתא סופר אלא נראה כמו שפי' סופר מתא נחתם לכרם נמי סופר מתא דרדקי כ"ה יוקי מתא ממתא לא מתא. וכגון שם כאן כ"ה יוקי ואי"כ מאי נפקא מינה

ויל"ל דנפקא מינה דאי הוו ב' מלמדי תינוקות בתיכף מתא היו יכולין להושיב חניים בפני זה ולחלייס בפני זה:

סך מקרי דרדקי כ"ה יוקי. אבל פחות מכאן אין בני העיר יכולין לכוף זה אם זה להשכיר להם מלמד ל פר"ת לרבינה חקרייה זכר כדין והיינו דמייה דלא אמנם למידו סיכי הוה קרי תלמידיה וכ"ע אבל אין נראה לפרש שגם רבו טעה ולימדו זכר דל"ל נאו רמייה הוא:

סופר

מאי

מאי

מאי